

OKRES KUTNÁ HORA

Okres Kutná Hora se rozkládá na severním okraji Českomoravské vrchoviny mezi středními toky Sázavy a Labe. Je okrajovým okresem Středočeského kraje, leží v jeho jihovýchodním cípu. Na severu hraničí s okresem Kolín a Praha-východ, na jihozápadě s okresem Benešov, na jihovýchodě s okresem Havlíčkův Brod z kraje Vysočina a na východě s okresy Pardubice a Chrudim z Pardubického kraje.

Rozlohou 917 km² zaujímá okres 4. místo v rámci Středočeského kraje a 8,3 % z jeho celkové rozlohy. Zemědělská půda tvoří 65,2 % rozlohy okresu a lesy 23,8 %. Počet obyvatel 74 tisíc (5,7 % obyvatel kraje) je však druhý nejnižší mezi okresy, a tak se Kutnohorsko řadí s hustotou zalidnění 81 obyvatele na km² mezi nejméně osídlená území Středočeského kraje.

Od reformy veřejné správy z 1. ledna 2003 se okres člení na 2 správní obvody obcí s rozšířenou působností (Kutná Hora, Čáslav) a 4 správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (Kutná Hora, Čáslav, Uhlířské Janovice, Zruč nad Sázavou).

V současné době náleží do okresu 88 obcí. Z celkového počtu získaly 4 obce statut města (Kutná Hora – 20,5 tis. obyvatel, Čáslav, Zruč nad Sázavou, Uhlířské Janovice) a 6 bylo stanoveno městysem.

Území okresu nemá jednotný přírodní ráz. Na jeho podobě se uplatňovaly mnohé a rozmanité geologické vlivy. Patří ke třem horopisným celkům – Českomoravské vrchovině, Čáslavské kotlině a Polabské nížině. Nejnižší položené místo okresu (198 m n.m.) je v jeho severní části, kde potok Klejnarka opouští území okresu, nejvyšší je vrch Březina (555 m n.m.) u Žandova.

V minulosti Kutnohorsko nepatřilo k průmyslovým oblastem středních Čech, převažovala zde zemědělská výroba. V poválečném období došlo postupně k rozšiřování nejen stávajících průmyslových kapacit, ale i k budování nových. Na počátku 90. let se průmyslová výroba realizovala v řadě odvětví, zejména ve strojírenství, potravinářství, tabákovém průmyslu, sklářství, textilním a obuvnickém průmyslu. V průběhu 90. let některé z významných zaměstnavatelů omezili svoji činnost, případně zanikli, některým se podařilo najít vhodného investora a výrobu udržet či rozšířit. Díky zahraničnímu investorovi má velmi dobré výsledky Philip Morris ČR a.s. s produkcí tabákových výrobků.

Zejména v důsledku útlumu výroby či racionalizace výroby v některých průmyslových podnicích a v souvislosti s polohou okresu na periferii Středočeského kraje, dosahoval okres Kutná Hora k 31. 12. 2013 třetího nejvyššího podílu nezaměstnaných ze všech okresů kraje (tj. podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na obyvatelstvu celkem ve stejném věku) – 8,81 %. V okrese bylo evidováno 4 425 dosažitelných uchazečů o zaměstnání (7,3 % dosažitelných uchazečů kraje).

V okrese Kutná Hora bylo k poslednímu dni roku 2013 v registru ekonomických subjektů zapsáno 16 162 subjektů (5,1 % subjektů kraje). Podle převažující činnosti tvoří zemědělství a lesnictví 5,2 %, průmysl 12,8 %, stavebnictví 15,4 % a velkoobchod a maloobchod (vč. oprav a údržby motorových vozidel) 20,6 %.

Nejvýznamnějšími komunikačními tahy zajišťujícími napojení na Prahu jsou železniční trať 230 přes Kolín a silnice I. třídy číslo I/2 a I/38. Na území okresu vede ještě silnice I. třídy I/17.

V roce 2013 bylo v okrese dokončeno 198 bytů (3,7 % dokončených bytů kraje) a zahájeno 91 bytů (2,4 % zahájených bytů kraje).

Na Kutnohorsku se nachází mnoho kulturních památek nesmírné historické hodnoty. Historické jádro města Kutné Hory je prohlášeno za státní památkovou rezervaci a město je zapsáno i do Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Jádro této památkové rezervace, ojedinělé ve středních Čechách, tvoří stavební celek vyhlý z gotického středověku, který přesvědčivě dokumentuje prosperitu báňského podnikání. Ve čtrnáctém a patnáctém století byla Kutná Hora skutečnou pokladnicí státu, žilo zde šedesát tisíc lidí. Za prací ve zdejších stříbrných dolech a hutích přicházeli lidé z celé Evropy.

Jednou z nejstarších památek je kostelík sv. Jana Pavla v Malině u Kutné Hory, pocházející z 10. století. Důležitou událostí architektonického rázu bylo založení cisterciánského kláštera v Sedlci v roce 1142, kde původně existoval románský kostel. K nejcennějším památkám patří stavby ze 14. století katedrála sv. Barbory, Vlašský dvůr, kostel sv. Jakuba v Kutné Hoře. Významnou památkou je i kostnice v Sedlci a klášter Voršilek. Kromě toho má město Kutná Hora celou řadu překrásných měšťanských domů.

Po obrovském rozvoji města Kutné Hory ve středověku jeho význam v pozdějších staletích postupně upadal. V současné době se město stalo významným turistickým i kulturním centrem celostátního významu.

Na území okresu se však nachází i celá řada dalších kulturních památek. Mezi nejvýznamnější patří empírový zámek Kačina, ve kterém je nyní zemědělské muzeum, či zámek Žleby.

Kutnohorsko má i několik významných přírodních památek. Největší je Žehušická obora o rozloze 246 ha, kde se daří jak domácím listnatým stromům, tak i cizím druhům jehličnanů. Skupiny stromů jsou zde zavlažovány důmyslnou sítí vodních cest. Nechybí zde ani rozsáhlé porosty luk s pasoucími se bílými jeleny a černou mutací daňka skvrnitého. Národní přírodní památka Kaňk je světově nejproslulejší paleontologická lokalita svrchní křídly, jihovýchodní svah vrchu pak pokrývá teplomilná vegetace trávníků, ve kterých roste např. válečka prapořitá, sveřep přímý, šalvěj luční. Národní přírodní památka Rybníček u Hořan je jedinou lokalitou v republice s výskytem rdestice hustolisté.